

BEHEERSASPECTEN VAN VIDEOTEX-SYSTEMEN

G.T.M. Houkes¹

Het gebruik van MIRA, het videotextsysteem van de Rabobank neemt fors toe. In dit artikel wordt o.a. ingegaan op: decentrale ontwikkeling van videotex-applicaties, videotex als ontwikkelomgeving en technische randvoorwaarden die opgelegd worden vanuit de vorm van datacommunicatie.

Groei MIRA

De groei van MIRA, het videotex-systeem van de Rabobank, is als volgt geweest:

Tabel 1. Groei in gebruik van MIRA.

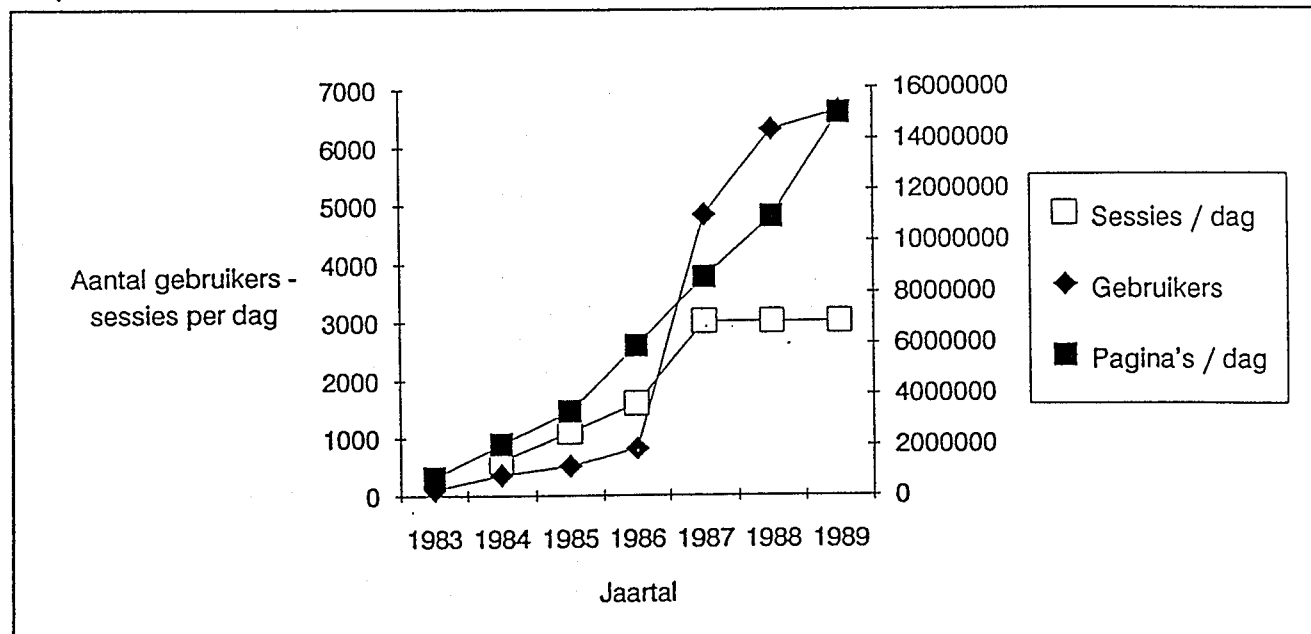
Jaar	aantal banken/ gebruikers	aantal sessies per dag	aantal pagina's per jaar
1983	99/99	---	720.000
1984	350/350	600	2.030.000
1985	511/511	1100	3.330.000
1986	580/808	1600	5.910.000
1987	688/4824	3000	8.610.000
1988	756/6294	3000	10.950.000
1989	772/6607	3000	15.000.000 geschat (3.760.000 in 1e kw. 89)

Die groei is voor een groot deel te danken aan onze aanpak van het beheer. Die is vanaf het begin gericht

op decentralisatie, zowel voor informatieleveranciers als voor aangesloten banken. Er zijn in de bank altijd een 20-tal afdelingen geweest die geheel zelfstandig informatie en toepassingen verzorgden. Ze zijn alleen gehouden aan één uniforme huisstijl. De beheerder, MIRA-Centraal, ziet er op toe dat deze gevolgd wordt en verschaft maandelijks kijkcijfers. Zij grijpt niet in op de inhoud van de info, er is geen centraal filter. Gebruikers blijken een effectief filter achteraf te vormen. Als een informatie-leverancier geen toegevoegde waarde levert, verdwijnt hij vanzelf.

Voor de informatieleveranciers zijn tools ontwikkeld die het mogelijk maken het beheer van informatie op een zo laag mogelijk organisatorisch niveau te leggen, d.w.z. zo dicht mogelijk bij het ontstaan van de informatie. Voor aangesloten banken zijn beheerstools ontwikkeld, die het de lokale beheerder bij de aangesloten bank mogelijk maken zelf faciliteiten toe te wijzen aan videotex-gebruikers binnen zijn bank. Zoals het toewijzen van besloten gebruikersgroepen, wijzigen van toegangscode en gebruikersgegevens. Dit maakt het mogelijk om op lokaal niveau zowel functiescheiding toe te passen als de verantwoordelijkheid voor de afname van diensten te regelen.

Op centraal niveau levert dit een aanzienlijke besparing aan beheerscapaciteit op en richt men zich daar meer op het beheer van de service zelf. Op centraal

Figuur 1. Groei in gebruik van MIRA.

1) G.T.M. Houkes is produktmanager vidcotex bij Rabobank Nederland te Utrecht, tel. 030-903844, fax 030-904261.

niveau is bij Rabobank Nederland momenteel zes mensjaren gealloceerd voor het videotex-systeem: 3 voor beheer en 3 voor ontwikkeling.

Doorbelasting

Wij hanteren de systematiek van doorbelasting om het gebruik te reguleren. De gebruikers hebben een vast maandabonnement plus een laag bedrag per geraadpleegde pagina. De verhouding tussen beide is zo gekozen dat men het systeem bewust gebruikt en dat niet actieve gebruikers worden ontmoedigd. De gebruiker moet in principe geld over hebben voor de service; over leuke dingen voor de mensen zijn genoeg videotex systemen gestruikeld. Tot op heden is er geen differentiatie in paginaprijs.

Bijzondere verrichtingen als rekentoeepassingen en veredelde effectenkoersen worden apart in rekening gebracht. De grote groei van het gebruik van MIRA zit in dit type toepassingen.

Sommige afdelingen hebben hun eigen database (in het centrale videotex-systeem) en geven zelf gebruikersnummers uit.

Een subsysteem, dat met effectenkoersen, gaat nu zelf een eigen videotex computer aanschaffen en zal ook de doorbelasting van hun service zelf verzorgen.

De tweede oorzaak van de groei is de directe toegang via Datanet. Tot 1986 was de service die we konden bieden beperkt door slechts 48 inbelpoorten. Telepadden van PTT zijn pas iets van het laatste jaar.

Om het service-level voor bestaande gebruikers te kunnen handhaven hebben we de toepassing "real-time effectenkoersen" niet ter beschikking gesteld aan banken, die via de telefoon inbelden. Ze zouden immers de schaarse inbelpoorten bezet houden. Alleen banken die via Datanet toegang hadden, konden deze actuele koersen raadplegen. Juist deze toepassing, die bestaat uit het bieden van vensters op een gewone koersen-database, veroorzaakte de groei sinds 1986.

Videotex als computergebruiksfilosofie

Wij hechten aan videotex als computergebruiksfilosofie; voor ons is dat de essentie ervan. Dat heeft ook een onverwacht effect gehad: MIRA wordt hoe langer hoe meer gebruikt voor het maken van snelle prototypes van nieuwe toepassingen en om dialogen uit te proberen. Het prototype wordt beschikbaar gesteld en in een bedrijf met veel locaties kan ieder het uitproberen en zijn commentaar geven. Daarna kan het snel worden bijgesteld. In het bijzonder bij de ontwikkeling van Telebankieren is dit zeer nuttig gebleken. Mooi detail is dat ons eerste systeem Telebankieren toch geen videotex (=Prestel) toepassing is gewor-

den, maar een geïntegreerde PC-toepassing voor midden- en kleinbedrijf, beveiligd met chipcard.

Videotex is een vorm van denken, niet meer van techniek, en we willen in dat denken een maximale vrijheid houden bij het ontwikkelen van nieuwe toepassingen. Je moet bij wijze van spreken videotex toepassingen kunnen maken zonder dat er een Prestel protocol aan te pas komt.

Datatransmissie

Daarom bekijken wij per toepassing of we deze op veldniveau zullen ontwikkelen of op paginaniveau. We kiezen i.h.a. het veldniveau, dus een directe interactie tussen de gebruiker en de applicatie. Zo'n toepassing werkt via de transparante PAD van PTT (Telepad-1, de zgn. Triple-X PAD). Die PAD laat Prestel-videotex door, maar ook TTY, VT100 of welk ander protocol. Een nadeel is dat de transmissiekosten hoger liggen dan bij gebruik van pagina-niveau omdat ieder karakter direct wordt getransporteerd en de Datanet-packet dus slecht gevuld is (al is daar inmiddels al wat aan gedaan doordat PAD-parameters nu kunnen worden ingesteld). Doordat je een veel soepeler en directer dialoog met de toepassing hebt, blijkt het gebruiksgemak hoger en de sessies korter. Het is een afweging, want zo'n toepassing werkt niet via de videotex-PAD (Telepad-2, het zogenaamde Videotex Acces Point, VAP).

De Telepad-2 (VAP) is een PAD met beperkte functionaliteit. Hij speelt Vidipoort: praat aan de voorkant Prestel-videotex met de gebruiker en aan de achterkant Prestel Gateway 2.2 met de achterliggende computer. De VAP doet een vertaalslag tussen beide, en zit dus altijd in het hart van de dialoog, de gebruiker is nooit in directe contact met de toepassing. Dialogen, zeker bij foutafhandeling, duren dus langer. Maar de packets zijn beter gevuld. Het blijft een afweging, geldig zolang de PTT het aantal gebruikte packets nog in rekening brengt.

Het is goed dit onderscheid te kennen, want Gateway 2.2 wordt wel eens te vlot gepresenteerd als enige oplossing, Videotex is echter uitgestegen boven de Prestel-norm.

Door de kracht van PC's gaan toepassingen zich verleggen naar file transfer. Als men bijvoorbeeld file-transfer wil doen voor een EDI-toepassing, dan is men via de transparante PAD geheel vrij in de keuze van zijn protocol, terwijl men dit bij de videotex PAD (VAP) eerst zal moeten verpakken in Prestel-beelden en weer uitpakken aan de andere kant. Allemaal overhead. Kijken we een aantal jaren verder, waar directe Datanet-aansluitingen gemeengoed zullen worden, dan is transparant verkeer meer voor de hand liggend. □